

заслужават самостоятелни проучвания. Като слаба страна бих искал да отбележа непълнотата на раздела, засягащ българските апокрифи, който незаслужено е пренебрегнат за сметка на общотипологическите сближения. Конкретно зададеният в монографията проблем е разгледан на широка общотипологическа и литературна основа, особеностите и характерните черти са изяснени на основата на обширен материал, а типологическият план е спомогнал да се видят съществените формално-структурни и художествени черти. Но

макар и да се следи художествено-типологичната страна, анализът е вършен с чувство за изменението и развитието, в светлината на диахронната перспектива са показани и двойната фолклорна обусловеност, и развитието на художествената система. Като цялост книгата критично и по новому застъпва крайъгълни въпроси и събужда интерес към средената с историческия ни живот и светоусещането ни апокрифна проблематика.

Петко Димитров

Хроника

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО СЛУЧАЙ 70-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА Н. Й. ВАПЦАРОВ

На 6 и 7 дек. 1979 г. в Заседателната зала на парк-хотел „Москва“ се състоя Международна научна конференция по случай 70-годишнината от рождението на Н. Вапцаров. Тя беше организирана от Института за литература при БАН и Съюза на българските писатели. В нейната работа взеха участие видни български литературоведи и писатели, а също така братът на поета — Борис Вапцаров, съпругата на поета — Бойка Вапцарова и др.

За голямата популярност на Вапцаровото дело в чужбина говори фактът, че от общо 38 доклада и изказвания, изнесени на конференцията, 18 принадлежах на литератори от чужбина. Като гости на конференцията присъстваха културни дейци от 25 страни на света: Леонид Леонов, Евгени Винокуров, Едуардас Межелайтис, Олег Шестински, Владимир Фирсов, Виктор Хорев, Галина Илина, Нина Пономарьова, Светлана Шерлаимова, Улмаз Улмарбеков (СССР); Вилем Завада, Дана Хронкова, Хелена Бринзова, Ян Кошка, Ян Пиларж, Шефания Партошова (Чехословакия); Ярослав Ивашевич, Юзеф Ленарт, Мария Гизгес, Тимон Пьотровски, Еугениуш Кабац (Полша); Гюнтер Дайке, Волфганг Кьопе, Уве Бергер (ГДР); Марин Сореску, Николай Моток (Румъния); Максаян Кюмин, Уилиам Мереди (САЩ); Пиер Гамара, Пиер Сегер, Шарл Добжински (Франция); Артюр Оло, Раймон Детре (Белгия); Николас Гилен, Раул Риверо (Куба); Абели Артис Генер, Едуардо Сунига, Мануел Идалго (Испания); Джеймс Олдридж (Великобритания); Яков Брантинг (Швеция); Кетил Хауте, Сир Свирдруп Лунден (Норвегия); Леонардо Манчино (Италия); Ервин Фишер (ФРГ); Жезу Гонсалвиш (Португалия); Золтан Кирай (Унгария); Петер Миларт (Австрия);

Демирташ Джейхун, Кемал Йозер (Турция) Ахмад Сулейман ал Ахмад, Мохамед Харари (Сирия); Чонголийн Чимид (Монголия); Ганга Присад Вимал, Сати Кумар (Индия); Нгуен Сан (Вьетнам); Грей Гейтенбай, Дороти Лайнсей (Канада).

В почетния президиум заеха местата съответно: секретарят на ЦК на БКП Стоян Михайлов, зам.-председателят на Държавния съвет Георги Джагаров, завеждащият отдел „Наука и образование“ при ЦК на БКП Никола Стефанов, първият зам.-председател на Комитета за култура Любомир Левчев, председателят на Националния комитет за защита на мира Георги Димитров — Гопшик, председателят на Съюза на българските писатели акад. Пантелей Зарев — зам.-председател на БАН, изтъкнати деятели на изкуството и културата.

Конференцията беше открита от проф. д-р Тончо Жечев — директор на Института за литература при БАН. В своето встъпително слово той се спря на кръвната връзка между творчеството на Вапцаров и традициите на българската култура, между подвига на поета-революционер и развитието на революционното движение в България. Проф. Т. Жечев подчерта, че Вапцаровото дело отново ни направи свидетели на сливането между поет и народ, личност и нация, творец и национална култура.

В докладите и изказванията на нашите и чуждестранните литературоведи делото на Вапцаров получи многостранна оценка. Пролита богатство от интерпретации, разнообразие от теми и подходи към тях — свидетелство за актуалността на Вапцаровото литературно наследство. То не само продължава да възбужда сърцата на обикновените хора, но трайно и дълбоко владее съзнанието на ли-

татурните изследователи. В този смисъл то е неразривна част от литературната проблематика на нашата съвременност.

От трибуната на конференцията нееднократно бе изтъкната връзката на Вапцаровото творчество с изконните традиции на българската култура и същевременно бе подчертано, че Вапцаров е поет на човечеството, поет на всички хора по света. Тази мисъл бе развита в основната група доклади, изнесени през първия ден на конференцията. В своя доклад „Никола Вапцаров — раждането на поетановатор“ проф. Пенчо Данчев заяви, че стиховете на Вапцаров, преведени на почти всички езици по света, се нареждат сред най-великите постижения на световната революционна поезия. Докладът на Игор Золотуски от СССР „Вапцаров и историята“ беше посветен на проблема, как историческата драма на епохата става смисъл и съдържание на Вапцаровата поезия и по този начин тя надживява времето и продължава да ни вълнува и днес. Акад. Петър Динев в доклада си „Вапцаров в развоя на българската поезия“ се постара да определи мястото на поета в контекста на нашия литературен процес, връзката на неговата лирика с традициите на фолклора и с опити на творци като Ботев и Яворов. Ст. н. с. д-р Боян Ничев в доклада си „Вапцаровата поезия в българската литература и в духовните търсения на века“ разгледа творчеството на Вапцаров като синтез и резултат на различни идейни и стилови търсения в нашата литература и в европейската литература на XX в. Литературният критик Петър Велчев в доклада си „Никола Вапцаров, или границите на човешкото“ се спира на проблема за универсалния, общочовешки характер на Вапцаровата поезия, разгледа синтетичната, многообразна природа на Вапцаровия лирически герой, която сродява лириката на Вапцаров с жанра на епоса и драмата. Докладчикът подчерта, че творчеството на Вапцаров е мост между поезията на пролетарската класа и голямата общочовешка и общонационална поезия на нашия век.

За многостранното осветляване на Вапцаровото художествено дело допринесоха докладите, посветени на някои специфични проблеми, свързани с житейския и творческия път на поета. Към тази голяма група спадат докладите, разкриващи черти от поетиката на Вапцаров, връзката му с други писатели, проблеми на авторската личност, проблеми на традицията и новаторството и т. н. Докладчиците се спряха по-конкретно на въпроса за литературната приемственост между Вапцаров и Георги Караславов (проф. Христо Дудевски), мястото на СССР и ролята на съветската литература в творчеството на Вапцаров (проф. Васил Колевски), единството на Вапцаровата личност (Димитър Кирков), типологичния паралел между Вапцаров и френския писател Антуан дьо Сент Егзюпери (Мардалена Шишкова), връзката на Вапцаровата поетика с поетиката на киното (Сабина Бе-

лева), Вапцаров и философската проблема за отчуждението (Георги Цанков), отношението на Вапцаров към други наши големи поети — въз основа на лични спомени (Бойка Вапцарова), ролята на народната песен от Банско като вдъхновителка на Вапцаров (Мария Радонова), спецификата на Вапцаровия поетичен синтаксис (Войчех Галонзка — Полша), проблема за саможертвата у Вапцаров (Христо Йорданов), поезията на Вапцаров като средство за активизиране и революционизиране на народните маси (Катя Янева), Вапцаров и машините (Иван Сарандев), поезията на Вапцаров в Полша (Ангел Тонов) и т. н.

Докладите на Йордан Василев („Никола Вапцаров и Иван Хаджийски“), Елена Димитрова („Прозата на Вапцаров“) и Вихрен Чернокожев („Вапцаров като литературен критик“) засегнаха някои по-слабо проучени проблеми на Вапцаровото творчество и разкриха нови, непознати страни от личността на поета. Интересни спомени за своя брат сподели Борис Вапцаров.

По-голямата част от докладите, изнесени от чуждестранните литературоведи, бяха посветени на въпроса за преводите, изданията и възприятието на Вапцаровата поезия в чужбина. В тях името на Вапцаров беше поставено наред с имената на най-големите поети на нашия век. В рамките на тази проблематика се изказаха проф. Виталий Злиднев и проф. Нил Гилевич (СССР), проф. Зденек Урбан (Чехословакия), д-р Дитмар Ендлер (ГДР), Шарл Моас (Белгия), Марио Лунета и Марио де Микели (Италия), Хуго Хуперт (Австрия), Костас Валетас (Гърция) и др.

Интересно е да се отбележи, че повечето от чуждестранните гости са не само литературни, но и преводачи на Вапцаров. Те са не само ценители, но и познавачи на Вапцаровата поезия. Един от тях — Фридрих Хитцер (ФРГ), тържествено връчи на директора на Института за литература проф. д-р Тончо Жечев току-що публикувания на немски език том със стихове на Вапцаров, излязъл от печат в мюнхенското издателство „Даминг“. Друг преводач на Вапцаров — Питър Темпест (Англия), заяви, че поезията на Вапцаров го е научила да пише стихове на родния си език и че той цял живот ще счита Вапцаров за свой учител в поезията.

В изказванията на чуждестранните гости Вапцаров беше сравняван с поети като Байрон, Шели, Пушкин, Иржи Волкер и Маяковски, с поети-антифашисти като Федерико Гарсия Лорка и Робер Деснос. Петер Юхас (Унгария) говори за връзката между Вапцаров и загиналите в борбата за национална и социална свобода писатели Христо Ботев, Алеко Константинов, Гео Милев. Той подчерта, че българските поети винаги са се противопоставяли на насилието, винаги са били в центъра на общественния живот на нацията. Норберт Рандов (ГДР), след като направи паралел между културно-историческата съдба на Ма-

кедония и тази на Австрия, категорично се противопостави на опитите на някои кръгове от Скопие да фалшифицират националната принадлежност на Вапцаров. Той заяви, че е абсурдно и немислимо Вапцаров да бъде наричан македонски поет. Ектор Агусти (Аржентина) разграничи идеите на Вапцаров от екзистенциалистичната философия на Албер Камю. Жак Голпро (Франция) каза, че вижда у Вапцаров събрат от френската съпротива, че стиховете на нашия поет му напомнят за стиховете на френските поети, загинали в борбата срещу нацизма. От докладите и изказванията на чуждестранните литературоведи и писатели пролича голямата популярност на Вапцаровото революционно и поетично дело в много страни на света.

Състоялата се в София двудневна Международна научна конференция по случай 70-годишнината от рождението на Н. Вапцаров бе закрыта от директора на Института за литература при БАН — проф. д-р Тончо Жечев. Той изрази задоволството на нашата културна общественост от факта, че на заседанията на конференцията личността и делото на Никола Вапцаров са били предмет на задълбочено и многостранно изследване. Той сподели също така своята радост, че творчеството на Вапцаров продължава да печели приятели и почитатели в различни краища на нашата планета.

Йорданка Стефанова